

สหกรณ์การเงินใน สถานการณ์วิกฤต การเงินและ การลดปัญหา

ความยากจน

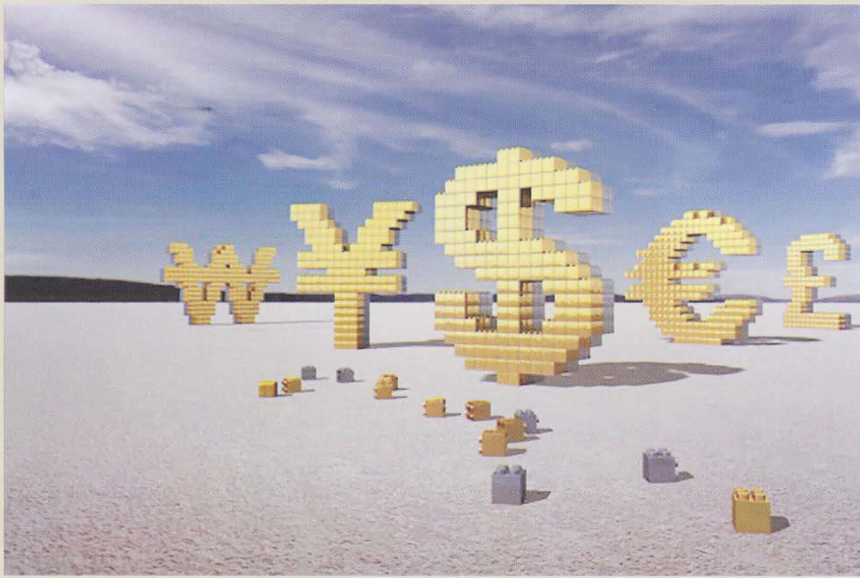

เนื้อหาสาระในบทความนี้เรียบเรียงมาจากรายงานการประชุมสมัชชาใหญ่ขององค์การสหประชาชาติที่ 62/128 วันที่ 13 ก.ค. 2552 ซึ่งมีสิ่งที่น่าสนใจที่ได้กล่าวถึงสหกรณ์การเงินในสภาพวิกฤตและการลดปัญหาความยากจน ที่จะกล่าวถึงดังนี้

สหกรณ์การเงินในการพัฒนา

สหกรณ์การเงินมักเป็นที่รู้จักกันดีในชื่อ เครดิตยูเนียน สหกรณ์ออมทรัพย์และสินเชื่อ หรือธนาคารเพื่อการสหกรณ์ ซึ่งการดำเนินงานของสหกรณ์การเงินไม่ได้ขับเคลื่อนโดยกำไรเท่านั้น แต่จะเป็นไปเพื่อคุณค่าและวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันอย่างหลากหลายมากกว่าธนาคารที่เป็นเจ้าของโดยนักลงทุนเพียงอย่างเดียว นอกจากนี้สหกรณ์การเงินยังมีวัตถุประสงค์ทางสังคมที่ให้ความสำคัญกับการบริการและตอบสนองต่อความต้องการของสมาชิกด้วย โดยทั่วไปแล้วสหกรณ์การเงินดำเนินงานในระดับการค้าปลีกและ

ที่ประชุมสมัชชาใหญ่องค์การสหประชาชาติ

ในระดับเล็กกว่าธนาคารของนักลงทุน จึงต้องกำหนดให้บัญชีเงินฝากของสมาชิกมีความมั่นคงก่อนที่จะให้สินเชื่อ ซึ่งเป็นการทำให้สมาชิกได้เรียนรู้ในการประหยัดอดออม และจากการที่มีโครงสร้างของต้นทุนต่ำกว่าธนาคารแบบอื่นๆ สหกรณ์การเงินจึงสามารถจ่ายอัตราดอกเบี้ยเงินฝากได้สูงกว่า และคิดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่ต่ำกว่าธนาคารอื่นได้

สหกรณ์การเงินช่วยให้สมาชิกบรรลุวัตถุประสงค์ของตนในด้านบริการทางการเงิน เช่น เงินออมและสินเชื่อ ในต้นทุนที่ต่ำและง่ายต่อการเข้าถึงแหล่งทุนที่ไม่จำกัด ลิขิตของสมาชิกในการซื้อหุ้นในสหกรณ์และบัญชีเงินฝาก/ออมทรัพย์ของสมาชิกเป็นแหล่งเงินทุนเบื้องต้นที่ทำให้สหกรณ์สามารถขยายสินเชื่อให้สมาชิกคนอื่นได้ และสหกรณ์การเงินได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของเครือข่ายสหกรณ์การเงินที่ใช้ประโยชน์จากการประหยัดเนื่องจากขนาด เพื่อให้ได้มาซึ่งบริการขั้นพื้นฐาน เช่น แหล่งเงินทุนภายนอก หน้าที่ด้านการควบคุมภายใน และความร่วมมือ

กับรัฐบาล ซึ่งการทำงานเป็นเครือข่ายช่วยให้สหกรณ์มีความยืดหยุ่นและสามารถตอบสนองต่อความต้องการของสมาชิก โดยการขยายการเข้าถึงสู่ระดับภูมิภาค และการเพิ่มความหลากหลายของสินค้าได้อีกด้วย เครือข่ายของสหกรณ์การเงินมีขอบเขตตั้งแต่เครือข่ายที่มีความสามารถสูงมาก คือ แต่ละสหกรณ์หลักสามารถให้บริการและจัดหาทรัพยากรต่างๆ สำหรับทั้งเครือข่ายได้ ไปจนถึงเครือข่ายที่มีความสามารถต่ำกว่า กล่าวคือ องค์กรสูงสุดในเครือข่ายจะเป็นผู้สนับสนุนสำคัญ เครือข่ายสามารถมีบทบาทในการจัดฝึกอบรมและให้ความช่วยเหลือทางเทคนิคแก่สหกรณ์ในเครือข่ายโดยการเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการฝาก การให้กู้ยืม และให้การสนับสนุนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศด้วย

สหกรณ์การเงินทุกประเภทให้บริการแก่ประชาชนรวมกันประมาณ 857 ล้านคนทั่วโลก หรือคิดเป็น 13 เปอร์เซ็นต์ของประชากรโลก ผู้นำสหกรณ์การเงินระดับโลก ได้แก่ สหกรณ์เครดิต

ในประเทศฝรั่งเศส ซึ่งมีส่วนในการสนับสนุนสถาบันและการริเริ่มทางเศรษฐกิจ สังคม Rabobank เป็นหุ้นส่วนหลักในอุตสาหกรรมการเกษตรในประเทศเนเธอร์แลนด์และต่างประเทศ กลุ่มสหกรณ์ในประเทศฟินแลนด์และในประเทศแคนาดาเป็นผู้นำในตลาดของวิสาหกิจเกี่ยวกับการเกษตร ที่อยู่อาศัย และวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศดังกล่าว

Rabobank

กลุ่มสหกรณ์ในประเทศแคนาดา

สำหรับในประเทศกำลังพัฒนา สหกรณ์การเงินจะมีบทบาทในการเข้าถึงบริการทางการเงินในเมืองหรือหมู่บ้านเล็กๆ เป็นอย่างมาก อาทิเช่นหลายประเทศในแถบแอฟริกาตะวันตก มีเครือข่ายสหกรณ์การเงินให้บริการเกือบทุกพื้นที่ในประเทศเหล่านี้ เช่นเดียวกับในประเทศเม็กซิโก สหกรณ์คาลาปิออปูลาร์ เม็กซิกัน ยังคงรักษาเครือข่ายของตนไว้ได้ในทุกพื้นที่ทั่วประเทศ โดยสหกรณ์การเงินจะเป็นผู้ให้บริการทางการเงินแบบไมโครไฟแนนซ์ หรือที่เรียกว่าสถาบันการเงินรายย่อย ซึ่งหมายถึง การปล่อยสินเชื่อให้คนจน จึงอาจกล่าวได้ว่า สหกรณ์การเงินนั้นเป็นศูนย์กลางในการบรรลุเป้าหมายของภาคส่วนการเงินแบบองค์รวมของคนจนนั่นเอง

สหกรณ์การเงินกับวิกฤตเศรษฐกิจและการเงินในปัจจุบัน

วิกฤตทางการเงินในปัจจุบันได้นำไปสู่การตระหนักถึงบทบาทของสถาบันการเงินทางเลือกมากขึ้น และยังทำให้เห็นถึงความอ่อนแอที่เกิดจากการพึ่งพาสถาบันทางเศรษฐกิจ/การเงินแห่งใดแห่งหนึ่งเพียงอย่างเดียว ในช่วงวิกฤตนี้เอง ภาคส่วนสหกรณ์และเครดิตยูเนียนได้พบการไหลเข้าของเงินฝาก

กลุ่มสหกรณ์ในประเทศฟินแลนด์

สหกรณ์คานา ป็อบปูลาร์ เม็กซิคานา

จากสมาชิกที่ต้องการหาสถาบันการเงินที่ปลอดภัยสำหรับการฝากเงิน นอกจากนี้ภาคส่วนดังกล่าวยังสามารถให้กู้ยืมได้อย่างต่อเนื่องโดยมีการพิจารณาอย่างรอบคอบ ในขณะที่ธนาคารของนักลงทุนอื่นๆ ที่ประสบปัญหาด้านเงินทุนได้ตัดการให้กู้ยืมลง ซึ่งสหกรณ์การเงินแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการฟื้นตัวและดำเนินการตามปกติได้ รวมทั้งการเติบโตของระดับเงินออมและเงินกู้ ยกตัวอย่างเช่น ในประเทศเนเธอร์แลนด์ ธนาคารสหกรณ์มีอัตราการเติบโตของเงินออมเงินกู้แก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และการจ้างงานในปี พ.ศ. 2551 ถึง 30 - 40% ธนาคารท้องถิ่นที่เป็นสมาชิกมีอัตราเงินฝากเพิ่มขึ้นถึง 20% และ 16% สำหรับการเพิ่มขึ้นของเงินกู้เพื่อธุรกิจในปี พ.ศ. 2551 ผลลัพธ์นี้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของความหลากหลายของสถาบันการเงินเพื่อเพิ่มความสามารถในการฟื้นตัวและดำเนินงานทางการเงินได้ตามปกติ รวมทั้งบทบาทของรูปแบบธุรกิจทางเลือกที่เข้มแข็งในวิสาหกิจเศรษฐกิจ ดังเช่นรูปแบบธุรกิจสหกรณ์ที่มีมวลสมาชิกเป็นเจ้าของ

สหกรณ์การเงินเป็นหนึ่งในสหกรณ์ต่างๆ ที่สามารถผ่านพ้นวิกฤตเศรษฐกิจที่ผ่านมาได้เป็นอย่างดี สหกรณ์การเงินหลักและท้องถิ่นสามารถพิสูจน์ได้ว่าองค์กรของตนเป็นส่วนที่มั่นคงของเครือข่ายสหกรณ์ ความจริงที่ว่าไม่มีเครดิตยูเนียนแห่งใดในโลกที่ต้องมีการปรับโครงสร้างหนี้โดยรัฐบาลเพื่อคงความปลอดภัยและความเข้มแข็งนั้น ช่วยยืนยันถึงความสามารถในการยืนหยัดผ่านความวุ่นวายทางการเงินนี้ได้เป็นอย่างดี ผลขาดทุนส่วนมากถูกจำกัดอยู่ที่องค์กรระดับสูงโดยเฉพาะในประเทศที่พัฒนาแล้ว ซึ่งได้ลงทุนในตราสารที่มีโครงสร้างซับซ้อน และได้รับผลกระทบอย่างหนักจากปัญหาราคาตกต่ำครั้งใหญ่

สหกรณ์การเงินและการลดความยากจน

สหกรณ์การเงินมีส่วนช่วยลดความยากจนในหลายๆ ทาง ด้วยวิธีการจัดหาสินค้าทางการเงิน และสามารถช่วยลดความไม่มั่นคงของสมาชิกจากเหตุการณ์สะเทือนใจต่างๆ เช่น ให้ความช่วยเหลือในกรณีฉุกเฉินทางการแพทย์ หรือช่วยทำให้ไม่มีปัญหาด้านการบริโภค สหกรณ์เหล่านี้ยังช่วยกระตุ้นให้สมาชิกรู้จักมัธยัสถ์อดออมเพื่อการลงทุนในอนาคต ซึ่งรวมถึงการศึกษาและธุรกิจขนาดเล็กด้วย นอกจากนี้สหกรณ์การเงินยังทำให้สมาชิกมีทางเลือกถึงสินเชื่อเพื่อช่วยเป็นแหล่งเงินทุนให้แก่วิสาหกิจขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดย่อม ซึ่งจะก่อให้เกิดการจ้างงานและรายได้ส่วนเพิ่มรวมทั้งสินเชื่อเพื่อการเกษตรที่สามารถช่วยชาวนารายย่อยในการเพิ่มผลผลิตและรายได้ได้อีกด้วย

สินค้าหลักของสหกรณ์การเงิน

คือ ต้นทุนของสิ่งอำนวยความสะดวกเรื่องเงินออมที่ต่ำสำหรับคนจนและผู้ฝากเงินรายย่อย การวิจัยเชิงประจักษ์ ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาแสดงให้เห็นว่า ความต้องการบริการด้านเงินออมยังคงมีอยู่ แม้กระทั่งในกลุ่มคนที่ยากจนที่สุดก็ตาม สำหรับประชาชนที่ใช้ชีวิตอยู่อย่างยากจนนั้น เงินออมเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยรักษาสมดุลของวงจรรายได้ไว้ ดังเช่น เกษตรกรผู้ปลูกกาแฟในประเทศวันดาเข้าร่วมสหกรณ์การเงินเพื่อออมเงินไว้ใช้ในช่วงก่อนการเก็บเกี่ยวถัดไป และเพื่อเก็บเงินไว้สำหรับปีที่มีผลผลิตต่ำ

สหกรณ์การเงินมักนำเสนอสินค้าด้านการเงินหลายรูปแบบเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของสมาชิก เช่น สหกรณ์การเงิน ในเมืองดัดคา ประเทศบังคลาเทศ ได้นำเสนอโปรแกรมที่ออกแบบขึ้นตามความต้องการของแรงงานในชนบทซึ่งเป็นผู้ที่สะสมเงินออมเป็นรายวันโดยเฉพาะ โดยจะมีพนักงานของสหกรณ์เดินทางไปหาสมาชิกเพื่อรับฝากเงินทุกวัน ซึ่งเป็นการอำนวยความสะดวกแก่สมาชิกในการออมเงินที่ละน้อยโดยสหกรณ์การเงิน เซฟเซฟ (Safe Save) มียอดเงินฝากเฉลี่ย 22 เหรียญดอลลาร์สหรัฐต่อคน (ข้อมูลในปี พ.ศ. 2546) ในชุมชนที่มีประชากรมีรายได้ต่อหัวต่อปีน้อยกว่า 400 เหรียญดอลลาร์สหรัฐอยู่มากซึ่งสหกรณ์การเงินยังช่วยเปิดโอกาสในการเข้าถึงแหล่งสินเชื่อสำหรับสมาชิกที่อาจไม่สามารถติดต่อกับธนาคารพาณิชย์และธนาคารออมทรัพย์ขนาดใหญ่ต่างๆ ได้เอง นี่เป็นสิ่งสำคัญในตลาดที่ขาดผู้ให้บริการทางการเงินอันเนื่องมาจากรายได้ต่ำ ความเสี่ยงสูง หรือต้นทุนรายการทางธุรกิจสูง จากการที่สหกรณ์การเงินมีโครงสร้างต้นทุนและเป้าหมายกำไรที่ต่ำ ทำให้สามารถให้วงเงินสินเชื่อในอัตรา

ดอกเบี้ยที่น่าสนใจ และกลายเป็นอีกทางเลือกหนึ่งนอกเหนือจากการปล่อยกู้ที่คิดดอกเบี้ยสูงมาก

ทั้งยังช่วยลดการหาประโยชน์จากคนจนได้อีกด้วย และสหกรณ์การเงินยังเป็นผู้ให้สินเชื่อที่สำคัญสำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ซึ่งเป็นภาคส่วนที่สร้างการจ้างงานที่สำคัญในเศรษฐกิจท้องถิ่น ยกตัวอย่างเช่น สหกรณ์โคมารค์ในประเทศอาร์เจนตินา ได้ปล่อยเงินกู้แก่ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมด้วยจำนวนเงินประมาณ 1,089 เหรียญดอลลาร์สหรัฐ หรือในประเทศอุรุกวัยก็เช่นกัน สหกรณ์การเงินได้ให้บริการทางการเงินอย่างต่อเนื่องแก่วิสาหกิจต่างๆ ตั้งแต่ช่วงที่กำลังเติบโตจากธุรกิจที่ยังทำงานไม่เป็นระบบและมีผลประกอบการต่ำไปจนถึงช่วงที่เป็นบริษัทขนาดใหญ่และมีการจัดการที่เป็นระบบ

นอกจากนี้สหกรณ์การเงินยังมีส่วนช่วยจัดหางานที่สำคัญในขณะที่เศรษฐกิจท้องถิ่นกำลังต้องพึ่งพาบริการการส่งเงินจากต่างประเทศมากขึ้นเรื่อยๆ ในประเทศกำลังพัฒนาหลายแห่ง สหกรณ์การเงินให้บริการด้านการโอนซึ่งทำให้คนงานต่างดาวสามารถส่งเงินกลับไปยังบ้านเกิดของตนได้ในต้นทุนที่ต่ำ โดยตั้งแต่สภาเครดิตยูเนียนโลก (WOCCU) ริเริ่มเครือข่ายการฝากส่งเงินในปี พ.ศ. 2544 เป็นต้นมา ได้มีการโอนเงินไปแล้วกว่า 2 พันล้านเหรียญดอลลาร์สหรัฐ และจากการสำรวจสมาชิกเครดิตยูเนียน 502 แห่ง ในประเทศกัวเตมาลาในปี พ.ศ. 2548 พบว่า หากไม่มีบริการฝากส่งเงินของสภาเครดิตยูเนียนโลกแล้วนั้น จะทำให้ 62% ของครัวเรือนในประเทศมีรายได้ต่อหัวน้อยกว่า 1 เหรียญดอลลาร์สหรัฐต่อวัน นี่เป็นตัวอย่างที่เป็นรูปธรรมที่แสดงให้เห็นว่า สหกรณ์สามารถช่วยลดปัญหาความยากจนได้อย่างไร